

Detta dokument är en sammanställning av delar ur

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och
- Kommissionens förordning (EU) nr 142/2011 av den 25 februari 2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen

Dokumentet är ett utdrag ur ovan nämnda förordningar och är avsett att vara ett hjälpmedel. Om texten i någon del visar sig inte överensstämma med lagstiftningen hänvisas till aktuell lagstiftning.

I texten har bara de krav som gäller för anläggningar som ägnar sig åt konservatorverksamhet eller annan verksamhet för preparering av djur enligt kap. VI i bil. XIII i förordning (EU) nr 142/2011 tagits med.

Texten omfattar inte de krav som ställs på material som kommer från områden som omfattas av restriktioner p.g.a. förekomst av allvarliga överförbara sjukdomar som djur av aktuell art är mottaglig för.

För in- och utförelse till och från Sverige finns i vissa fall särskilda regler. Ta kontakt med Jordbruksverket om detta är aktuellt.

Med ”den behöriga myndigheten”/”behörig myndighet” avses Jordbruksverket om inget annat anges.

Texten är uppdaterad den **30 juni 2020**. (Det tillägg som gjorts efter den senaste versionen från 15 maj 2013 är markerad med streck i högermarginalen.)

Anläggning med konservatorverksamhet eller med annan verksamhet för preparering av djur¹ - krav på verksamheten

För att leva upp till gällande lagstiftning som rör animaliska biprodukter (se rutan ovan) ska den driftsansvarige uppfylla följande:

Grundläggande krav²

Den driftansvarige³ ska, i de företag som står under deras kontroll, se till att animaliska biprodukter under alla skeden av insamling, transport, hantering, behandling, omvandling,

¹ Med preparering av djur avses i detta sammanhang verksamhet som innebär att döda djur eller djurdelar prepareras för att kunna bevaras under en längre tid t.ex. för användning vid utställningar eller för undervisning.

² Från art. 4, 23, 28 och 36-39 i förordning (EG) nr 1069/2009 (Texten är allmänt hållen eftersom förordningstexten rör även andra typer av anläggningar än vad denna information omfattar.)

lagring, utsläppande på marknaden, distribution, användning och bortskaffande uppfyller de krav i denna förordning som är av relevans för verksamheten.

Den driftansvarige ska i registrerings syfte innan denne inleder verksamhet till den behöriga myndigheten anmäla alla anläggningar som denne har kontroll över och som på något sätt hanterar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar framställda produkter, samt tillhandahålla den behöriga myndigheten information om vilken kategori av material som denne kommer att ha under sin kontroll och vilken typ av verksamhet som kommer att bedrivas.

Den driftansvarige ska vidare tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om dessa anläggningar samt anmäla till den behöriga myndigheten alla större ändringar i verksamheten, såsom eventuell nedläggning av befintlig anläggning.

Egenkontroller

Den driftansvarige ska inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av förordningen. Denne ska se till att inga framställda produkter som misstänks eller påvisas inte följa förordningen sänds från anläggningen annat än för bortskaffande.

Kontroll av risker enligt "kaskadprincipen"

För att få släppa ut jakttroféer eller andra prepareringar av djur på marknaden krävs att den driftansvarige säkerställt kontrollen av risker för människors och djurs hälsa genom användning av säkra källor, säker behandling när säkra källor inte säkerställer tillräcklig kontroll, eller bekräftelse av att produkterna endast används för säkra slutanvändningar när säker behandling inte säkerställer tillräcklig kontroll. I den faktaruta som ligger i slutet av detta dokument redogörs för "kaskadprincipen".

Särskilda krav enligt kaskadprincipen för jakttroféer och andra prepareringar av djur⁴

A. Bestämmelserna i detta kapitel påverkar inte tillämpningen av de åtgärder för att skydda vilda djur som antagits i enlighet med förordning (EG) nr 338/97.

B. Säker källa

Jakttroféer och andra prepareringar av djur, för vilka det gäller att de animaliska biprodukterna för prepareringen har genomgått en behandling eller presenteras i ett tillstånd som inte medför några hälsorisker, får släppas ut på marknaden under förutsättning att de härrör från

- a) andra djurarter än hovdjur⁵, fåglar och djur av klassen *Insecta* eller *Arachnida*, och
- b) djur som härrör från ett område som inte omfattas av restriktioner till följd av förekomst av allvarliga överförbara sjukdomar som djur av de aktuella arterna är mottagliga för.

³ *Driftansvarig*: de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare.

⁴ Kap. VI i bil. XIII i förordning (EU) nr 142/2011 (i enlighet med art. 24 i samma förordning)

⁵ Observera att både hov- och klövdjur ingår här. "Hovdjur" är ett begrepp som omfattar både uddatåiga och partåiga hovdjur. Således ingår även det vi vanligen benämner "klövdjur" i begreppet hovdjur.

C. Säker behandling

1. Jakttroféer och andra prepareringar av djur, för vilka det gäller att de animaliska biprodukterna för prepareringen har genomgått en behandling eller presenteras i ett tillstånd som inte medför några hälsorisker, får släppas ut på marknaden under förutsättning att

- a) de härrör från hovdjur⁶ eller fåglar som genomgått sådan fullständig taxidermi som gör det möjligt att förvara dem i rumstemperatur,
- b) det rör sig om montering av hovdjur eller fåglar eller monterade delar av sådana djur,
- c) de har genomgått en anatomisk preparering, såsom plastination,
- d) det rör sig om djur av klassen insecta eller arachnida som har genomgått behandling, såsom torkning, för att förhindra spridning av sjukdomar som kan överföras till människor eller djur, eller
- e) de ingår i naturhistoriska samlingar eller ska främja vetenskap och
 - i) är konserverade i medier, såsom alkohol eller formaldehyd, som gör det möjligt att visa objekten, eller
 - ii) är fullständigt inbäddade på objektglas, eller
 - iii) består av hela skelett eller delar därav, ben eller tänder som uteslutande ska utbytas mellan museer och läroanstalter,
- f) det rör sig om bearbetade DNA-prover avsedda för materialbanker för att främja forskning om biologisk mångfald, ekologi, human- och veterinärmedicin eller biologi.

2. *Denna punkt handlar om andra jakttroféer och andra prepareringar än de som nämns under B och C ovan, och den rör bara sådant som kommer från djur som härrör från ett område som omfattas av restriktioner till följd av förekomst av allvarliga överförbara sjukdomar som djur av de aktuella arterna är mottagliga för. Eftersom preparering av denna typ av material endast kan ske i undantagsfall efter särskilt tillstånd från Jordbruksverket har punkten utelämnats.*

Krav på anläggningen och villkor för hanteringen⁶

Anläggningen ska ha lämpliga anordningar för:

- a) lagring och behandling av inkommande material under förhållanden som förhindrar att risker för människors och djurs hälsa införs,
- b) bortskaffande av oanvända animaliska biprodukter och därav framställda produkter som återstår efter framställning i enlighet med den här förordningen, om inte det oanvända materialet sänds för bearbetning eller bortskaffande till en annan anläggning.

Driftansvariga för registrerade anläggningar ska hantera animaliska biprodukter och därav framställda produkter enligt följande villkor:

- a) Lokalerna ska vara konstruerade så att de vid behov kan rengöras och desinficeras effektivt.

⁶ Kap. IV i bil. IX samt kap. I i bil. XIII i förordning (EU) nr 142/2011 (i enlighet med art. 20 respektive 24 i samma förordning)

- b) Det ska finnas tillfredsställande skyddsanordningar mot skadegörare såsom insekter, gnagare och fåglar.
- c) Installationer och utrustning ska hållas i goda hygieniska förhållanden där så krävs.
- d) Animaliska biprodukter och därav framställda produkter ska lagras under förhållanden som förhindrar kontaminering.

Driftansvariga ska föra register i en form som är tillgänglig för den behöriga myndigheten.

Observera att förutom ovan nämnda krav måste de krav förordningarna ställer på insamling, transport och spårbarhet uppfyllas. Dessa återfinns bl.a. i en sammanställning som ligger på www.jordbruksverket.se under Djur / Produkter från djur / Transport.

Faktaruta

Kaskadprincipen

Säker källa

1. Säker källa ska omfatta att det material som används
 - a. inte medför oacceptabla risker för människors och djurs hälsa,
 - b. har insamlats och transporterats från platsen för insamlingen till den anläggning där tillverkningen äger rum under sådana förutsättningar att risker för människors och djurs hälsa är uteslutna, eller
 - c. har importerats till gemenskapen och transporterats från den plats där det först kom in i gemenskapen till den anläggning där tillverkningen äger rum under sådana förutsättningar att risker för människors och djurs hälsa är uteslutna.
2. För att visa att säkra källor används ska driftansvariga tillhandahålla dokumentation som visar att kraven i punkt 1 uppfylls, vid behov med belägg för bio-säkerheten hos de åtgärder som vidtas för att utesluta att utgångsmaterialet medför risker för människors och djurs hälsa.

Sådan dokumentation ska på begäran kunna tillhandahållas den behöriga myndigheten.

I det fall som avses i punkt 1 c ska sändningarna åtföljas av ett hälsointyg som motsvarar en förlaga som antagits i enlighet med det föreskrivande förfarande som avses i artikel 52.3.*

Säker behandling

Säker behandling ska omfatta användning av en tillverkningsprocess för det material som används vilken reducerar riskerna för människors och djurs hälsa till en godtagbar nivå vid användningen av detta material eller från andra ämnen som uppkommer som ett resultat av tillverkningsprocessen.

Det ska särskilt genom testning av slutprodukten säkerställas att den framställda produkten inte medför oacceptabla risker för människors och djurs hälsa.

Säker slutanvändning

Säker slutanvändning ska omfatta användning av framställda produkter

- a) under förutsättningar som inte medför oacceptabla risker för människors och djurs hälsa, eller
- b) som kan medföra en risk för människors och djurs hälsa vid användning för specifika ändamål, under förutsättning att användningen är berättigad med hänsyn till mål som fastställs i gemenskapslagstiftningen, särskilt skydd för människors och djurs hälsa.

* Detta innebär att intyg enligt bil. XV i förordning (EU) nr 142/2011 ska användas.